

L-editorjal

Olvin Vella

F l-aħħar snin, l-Akkademja tal-Malti organizzat għadd ta' taħditiet fuq il-lingwa u l-letteratura. It-taħditiet kienu kollha bbażati fuq riċerka akkademika u għalhekk infittxu biex nippubblikawhom f'*Il-Malti*, li qed isahħaħ il-profil tal-Akkademja bħala organizzazzjoni li ġġib 'il quddiem ir-riċerka ta' studjużi stabbiliti u oħrajn żgħażaġħ. Din il-ħarġa fiha studji fuq il-pronunzja, l-ortografija, il-grammatika, u x-xogħlijiet letterarji ta' Ġużè Ellul Mercer u Juan Mamo.

L-istudju dettaljat ta' Olivia Borg jagħti ħarsa lejn kif Ellul Mercer jipprezenta l-karattri femminili u maskili, u kif dawn jaraw lil xulxin fir-rumanz ċelebri tiegħu.

Dr George Farrugia jitratta l-ġens grammatikali fil-Malti f'perspettiva usa' minn dik li nħarsu lejha s-soltu. Il-kelliema tal-Malti jikklassifikaw in-nomi billi jassoċjaw magħhom ġens jew ieħor. Dan kollu jinvolvi bosta proċessi mentali, proċessi ta' assoċjazzjonijiet u analizi kontinwi li ħafna drabi lanqas il-kelliem innifsu ma jkun konxju tagħhom.

L-istudju ta' Reno Fenech hu kontribuzzjoni meħtieġa għall-evalwazzjoni ta' regola ortografika tal-1984 li għadha tħabbatna meta niġu biex niktbu xi kliem ta' nisel Rumanz. Din ir-regola titlob mingħandna tagħrif etimoloġiku li aktar ma jgħaddi ż-żmien aktar qed insibuh diffiċli minħabba li naqset il-familjarità tal-Maltin mat-Taljan. Ma għandniex xi ngħidu, fil-każ tal-kliem

imnissel minn xi djalett Sqalli, id-diffikultà tikber għax kull djalett Sqalli jista' joffri forom differenti tal-istess kelma.

Dr Bernard Micallef jistharreġ il-mod kif in-narratur ta' Mamo jirrakkonta b'konvinzjoni żuffjettuża grajja li qatt ma setgħet seħħet, billi jipprezentaha mill-percezzjoni żbaljata tal-karattri raħlin involuti fiha. Dan l-istudju juri l-istrateġiji narrattivi li bihom Mamo jagħmel lin-narratur u lill-qarrej kompliċi mal-imġiba retrograda u provinċjali li eventwalment tiġi kkundannata.

L-istudju ta' Christina Sammut huwa l-ewwel xogħol ippubblikat li jagħti ħjiel tal-firxa ta' pronunzja ta' kliem bħal *jaqraħħa* ("jaqraha") u ftit iħalli dubju li, 'il quddiem, dil-firxa se tieġu mal-pajjiż kollu.

Fi tmiem il-volum qed inkomplu nagħtu rendikont tal-ħidma tal-Akkademja fis-snin 2009-2013. Kienu erba' snin ta' ħidma kontinwa taħt it-tmexxija ta' Carmel Azzopardi. Dħalna għal inizzjattivi godda, ewlenin fosthom l-organizzazzjoni tal-Premju tal-UE għall-Kittieba Emerġenti. Fittixna wkoll il-kollaborazzjoni ta' entitajiet differenti għax konvinti li haddieħor ukoll jimpurtah mit-trawwim tal-ilsien u tal-letteratura.

Irrodd ħajr lill-membri kollha tal-Kunsill tad-dedikazzjoni tagħhom, tal-kritika kostruttiva, u fuq kollox tal-ispirtu ta' ħbiberija li wrew fil-laqgħat u fil-komunikazzjonijiet tagħhom.